

Voorzitter,

Er is in 2015 heel veel werk verzet, in voorbereiding van projecten en vanuit burgerinitiatieven, maar ook in de daadwerkelijke realisatie. Dat geldt ook voor de taakvelden in mijn portefeuille.

Ook voor 2016 staan er veel initiatieven en projecten op stapel. Om al deze zaken goed voor te bereiden is veel inzet nodig. De benodigde capaciteit kunnen we niet op alle, soms specialistische onderdelen, invullen. Sinds kort is extra capaciteit ingehuurd om achterstanden, met name in het dossier openbare verlichting, in te halen. Soms moeten we blijven prioriteren met de beschikbare capaciteit en middelen.

Dit geldt bijvoorbeeld voor de kademuren en beschoeiingen. Hiervoor zijn in de begroting geen middelen opgenomen. Tevens is door de noodzakelijke prioritering het onderzoek naar onderhoudstoestand nog niet geheel afgerond. Wel is bij alle bestuurlijke gelegenheden onder de aandacht gebracht dat de gevolgen van de gaswinning ook betrekking hebben op onderhoudstoestand van kademuren en beschoeiingen. Dit lijkt, zeg ik voorzichtig, vruchtbare grond te hebben gevonden bij de Nationaal Coördinator Groningen om, in ieder geval, in het bevingengebied op dit onderwerp gezamenlijk onderzoek te gaan doen. Daarmee wil ik grote verwachtingen ten aanzien van financiële bijdragen uit dit spoor wel nuanceren. U zult rekening moeten houden met eigen middelen vanuit de gemeente.

Alle fracties vragen naar de stand van zaken met betrekking tot de openbare verlichting. In de inleiding heb ik de hoofdreden van de achterstand in het uitvoeringsprogramma benoemd. Tevens hebben we, zoals u weet, een aantal pilots uitgevoerd. En als het aan de markt ligt dan moeten er nog vele volgen, omdat de technologische ontwikkelingen op dit gebied elkaar in rap tempo opvolgen. Wij hebben inmiddels de pilots afgerond en door de extra ingehuurde capaciteit is het uitvoeringsplan voor Bedum-West inmiddels klaar. U wordt middels een brief op korte termijn geïnformeerd. De financiële middelen zijn beschikbaar om tot uitvoering over te gaan. Ik denk dat het lied van Ede Staal volgend jaar vrolijk gezongen kan worden in Bedum. Een definitieve gerechtelijke uitspraak over het eigendomschap van lichtmasten en ondergrondse infra is er nog niet. Ik heb daar dan ook geen nieuws over te melden. Openbare verlichting is een complexe materie met veel partijen. Ik noem u het ingenieursbureau Tauw werkzaam in de voorbereiding van verlichtingsplannen, Ziut is betrokken bij de uitvoering van het plaatsen en Enexsis als beheerder en uitvoerder van de ondergrondse bekabeling. Dit jaar is er overigens wel op diverse plaatsen nieuwe openbare verlichting geplaatst. Ik noem de laatste fase van het industrieterrein, de Kapelstraat en Coenderstraat en bij het nieuwe parkeerterrein in het centrum. Omdat het spreekwoord zegt dat het goede fluistert en het kwade schreeuwt, zult u over deze projecten wellicht minder gehoord hebben.

De plannen voor de upgrading van het Stationsgebied zijn bijna klaar om geagendeerd te worden op de commissie VROM. De overweging om laatste deel Parellelweg af te sluiten voor autoverkeer was bij de uitvoering van de herstraatwerkzaamheden de natte ondergrond en is nu onderdeel van de plannen. Tot die tijd laten we de situatie zo: dat is kostenbesparend en we doen de automobilisten niets te kort.

De reconstructie van de Waldadrift is een omvangrijk project dat volgend jaar moet worden gerealiseerd. In de voorbereiding zijn veel partijen betrokken, zoals de verkeerscommissie gemeente Bedum, een adviserend ingenieursbureau en ook de verkeerscommissie Waldadrift, ontstaan vanuit de burgerparticipatie. Ook alle burgers van de gemeente Bedum krijgen dit jaar nog de kans om de plannen en oplossingsrichtingen te beoordelen. Het omvormen van het groen is ook een onderdeel van de plannen. Vervolgens zal de definitieve keuze uiteraard gemaakt worden door de raad, waarbij CU en VVD al een duidelijke voorkeur laten blijken.

De beslissing van het OV bureau om geen buslijn over De Vliet en Waldadrift te laten rijden, maar de bestaande route te handhaven, maakt het niet noodzaakzakelijk om De Vliet om deze reden te versterken. Ook de besluitvorming rondom het bouwkundig versterken en/of de nieuwbouw van scholen én de ontwikkelingen in het centrum zijn van invloed op de definitieve inrichting van De Vliet. Tevens kunnen we de Waldadrift en De

Vlijt niet tegelijk in uitvoering nemen. De Waldadrift zal met de huidige inzichten als eerste worden uitgevoerd, zodat er meer tijd is voor de definitieve uitwerking van De Vlijt.

Diverse fracties vragen aandacht voor fiets- en wandelpaden. We zullen in het 1^e kwartaal van 2016 komen met een fietsstrategie. Doel van deze nota is het fietsgebruik binnen de kernen, maar ook voor woon- werkverkeer verder te stimuleren. Terecht wordt gezegd dat door de introductie van de e-bike de mobiliteitsafstand van de fiets sterk is vergroot. Wij willen in deze nota aangeven welke fietsplannen te koppelen zijn aan de op stapel staande grotere projecten. Hierbij valt te denken aan de eerder genoemde Waldadrift, de ontwikkeling van de zorgboerderij in Zuidwolde, de upgrading van het Stationsgebied, de uitbreiding van Friesland Campina en de aanleg van de oostelijke ontsluiting. Wanneer deze koppeling niet gemaakt kan worden zullen de financiën zeer waarschijnlijk een obstakel vormen, tenzij uw raad hiervoor middelen beschikbaar stelt. Dat geldt ook voor het plan van het CDA voor een fietspad nabij de Meedenweg, en in de richting van de PvdA wil ik nog melden dat de vrijgevallen middelen van de Stichting Landarbeiders-wet vooralsnog voorzien zijn voor de benoemde ontwikkeling in Zuidwolde. Ik ben het met het CDA eens dat burgerinitiatieven prima gebruikt kunnen worden voor ontwikkeling van onverharde wandelpaden.

De planuitwerkingsfase van de oostelijke ontsluitingsweg wordt vertraagd omdat het ministerie van I&M nog geen besluit heeft genomen op het advies van Prorail. Het advies van Prorail is om vier onbewaakte overgangen op te heffen voor één nieuwe bewaakte overgang ter plaatse van de ontsluitingsweg. Het ministerie heeft nu aanvullende berekeningen gevraagd waarbij de overgang van de Ter Laansterweg met alleen fietsverkeer in de berekeningen wordt toegevoegd. Het besluit van het ministerie wordt verwacht in maart 2016. Het besluitvormingstraject loopt een vertraging op van ongeveer een half jaar. Wij hebben zeer beperkt invloed op dit proces, maar zullen daar waar mogelijk bestuurlijke druk uitvoeren om verdere vertraging te voorkomen. De uitbreidingsplannen van de Friesland Campina gaan mee in de planning van dit besluitvormingsproces. Met betrekking tot een eventuele toename van de verkeersdruk in Onderdendam van zowel de oostelijke ontsluitingsweg, maar ook een eventuele kortsluiting vanaf Ranum, zijn met de provincie afspraken gemaakt over de monitoring. Daar wordt verwacht dat de verkeersdruk slechts beperkt zal toenemen.

We gaan de 3 rotondes die ons beheer zijn door bedrijven laten adopteren. We hebben hiervoor info opgehaald bij gemeenten die dit reeds hebben gedaan. In 1^e kwartaal zullen we hier op terugkomen.

De uitkomsten van het project breedband Noord-Groningen zijn nog niet bekend. Zodra hier meer informatie over te melden is, zullen wij u informeren.

Het project Boterdiep WZ staat in de planning van rioleringsvervangingen voor uitvoering in 2017. Echter voor eventuele vervanging van kademuurs is zoals eerder gemeld geen budget. De planning is ook afhankelijk van de invulling van het Gasfabriek terrein en de routing van het bouwverkeer.

De Wilhelminalaan 2^e fase is bijna afgerond. De tijdelijke verlichting is geplaatst en de definitieve verlichting wordt naar verwachting medio december geplaatst. Aangezien er nu minder tijdelijke verlichting is dan in de definitieve situatie zijn, laten we ook de baakschilden staan tot medio december. Het wordt dus straks minder donker ter plaatse van het Boterdiep, doordat er nog 6 lichtmasten worden bijgeplaatst. Op dit moment zien wij geen aanleiding voor het plaatsen van een vangrail, echter we zullen de situatie monitoren in de eerste helft van 2016.

Voor het restaureren van het rijks monumentale toegangshek van de begraafplaats in Bedum zijn, mede al naar aanleiding van raadvragen van de PvdA, de eerste stappen gezet. De CU benadrukt de noodzaak om tot herstel over te gaan. De offerte procedure is gestart, waarbij tevens nog drie andere begraafplaatsen hekken van Noordwolde en twee in Zuidwolde, in dezelfde procedure worden meegenomen. De uitvoering willen we graag in 2016 ter hand nemen. In de najaars- en voorjaarsnota komen wij hierop terug.

De uitwerking van de diverse nog te realiseren bezuinigingen volgt in de komende periode. Voor wat betreft de muziekschool hoop ik dat we dat in het kunnen bespreken in de raadsvergadering in december. Met het nieuwe

bestuur zijn stappen gezet, en u bent eerder geïnformeerd over de 2 voorliggende scenario's. Het beheerplan bruggen zal in het 1^e kwartaal worden voorgelegd en dit geldt ook voor het groenonderhoud. In de brief hebben wij u proberen duidelijk te maken, dat naast het feit dat er al veel bezuinigd is, ook verdere bezuinigingen zonder daadwerkelijk het onderhoudsniveau te verlagen bijzonder moeilijk zijn. Ook areaal uitbreidingen kunnen we, anders dan in het verleden, niet meer uit het huidige budget bekostigen.